

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Peccatum

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

lus peccaret contra votum paupertatis accipiendo aliquid ab externis, quia nūquam potest acquirere aliquid ius, sed solum facti, cuius solus est capax; ergo ipse vsus facti potest esse materia sufficiens contra votum. Ratio verò à priori est, quia votum obligat semper iuxta intentionem vouentis, illi autem, qui in Religione emittunt hoc votum, non solum intendunt à se abdicare omne ius, sed etiam imitari statum pauperum, ita ut careant iis rebus, quibus indigent ad vitam humanam, nec iis utantur, nisi ex arbitrio Prælati *par. 7. tr. 11. res. 18.*

Religiosi eiectione. Ex tra Religione de sancti bona pertinent ad Cameram Apostolicam ex motu propr. Greg XIII.

9 **Q**uæres quartò. An iuste eiectionis à Religione, si aliquid acquirat, Monasterio acquirat, Affirmat Lopez de Texeda in *constr. Theol. moral. tom. 1. l. 2. tr. 1. contr. 10. d. 1. num. 12.* Cuius quidem sententia (licet contraria sit probabilior) stando in iure communi, mihi placet, sed hodie sustineri non potest, ut obseruat Lugo de *iust. tom. 1. disp. 3. sect. 11. num. 240.* & alij, quia per motum proprium Gregorij XIII. bona religiosi eiectioni post ipsius mortem pertinent ad Cameram Apostolicam. Notat tamen, & optimè idem Lugo supradictum motum Greg XIII. non obstare, si ille Religiosus eiectionis recipiatur in alia Religione, quia solum procedit, quando Religiosus obit extra Religionem, qui autem ad aliam transit non moritur extra Religionem. *par. 7. tract. 12. res. 4.*

Secus si in alia Religione moriatur.

Religiosi eiectione expensæ bonas in vsu illicitos.

10 **Q**uæres quintò. An Religiosi eiectionis, si expendant bona in vsu illicitos, teneantur accipientes ea restituere? Affirmatiuè: respondet Lopez de Texeda citatus num. 17. Et id quidem satis probabiliter. Sed negatiuam sententiam esse etiam probabilem existimo cū Sanctarello *tract. de Apostasia c. 6. d. 2. num. 11.* & alijs. Non enim est par ratio inter Religiosum inter claustra viuentem & inter Religiosum eiectionis; cum enim religiosi eiectionis habeant commoditatem, & administrationem bonorū independentem à Prælato Religionis, possunt de illis disponere, ac si essent seculares, ac veri domini, & quamuis peccent expendendo bona in casu illicito,

Peccatis, & accipientes non tenentur ad restitutionem.

& accipientes excusantur à restitutione, præsertim cum tales eiectionis non sint perfectè vinculo voti paupertatis obstricti, sed solum secundum quid, ut docent Angles in *Florib. par. 2. ubi de voto qu. unio. ar. 2. diff. 3. par. 7. tr. 17. res. 5.*

11 **Q**uæres tandem. An Religiosus factus Episcopus, vel Cardinalis fiat dominus Ecclesiasticorum reddituum? Respondeo. Vide *V. Cardinalis, n. 54. & V. Episcopus Religiosus, num. 2.*

PECCATVM.

1 **P**eccatum definitur ab Augustino, dictum, factum, vel concupitum contra legem æternam. Quæ definitio propriè competit peccato mortali: nam veniale non est contra legem, sed præter, non enim est contra finem legis, id est charitatem. Atque hæc est differentia propria inter mortale & veniale, quòd mortale ex genere suo laedit charitatem Dei, vel proximi; veniale non item. In specie verò, quod est contra præcepta Dei Ecclesiæ, aut maiorum; contra votum, aut conscientiam dictantem esse mortale; item contra virtutes theologicas, & aliquas morales, ut Religionem, iustitiam, temperantiã in rebus venereis, & c. mortale est. Verbum autem ortiosum, vsus immoderatus, mendacium de re indifferenti, & c. veniale. Peccatum contra innocentiam maius esse peccato contrapenitentiam tenet Scotus. Contrarium sentire videtur D. Thomas, *par. 1. e. tr. 13. res. 40. in fine.* Quando transgressio legis sit peccatum mortale, vel veniale, dictum est *V. Lex, quomodo obliget.*

Peccatum quid? Quotuplex? Ex quodam mortale, aut veniale ex genere?

2 **P**orrò, quod ex suo genere mortale est, fieri potest per accidens veniale, & quandoque etiam nulla culpa. Et primo quidem ex defectu deliberationis. Ex quo capite excusantur plerumque mulierculæ maledicentes filiis, vel ancillis, & rustici ac muliones sibi vel iumentis malum imprecantes, ut ait Azorius *tom. 3. lib. 13. c. 10. p. 3. tr. 6. res. 13.*

Mortale ex genere sit veniale, sed nulla culpa. De factu deliberationis.

Ad

Ad hoc caput spectat ebrietas, quæ secundum Vasquez tom. 2. disp. 27. c. 3. num. 11. excusat ab omni peccato in his, quæ in sana mente iniuriosa quidem ac proinde peccata forent, non tamen alicui detrimento, item in blasphemia, infidelitate, periurio, & hæc omnia etiam si prævideantur. Sed in hoc ultimo dissentit Sanchez in sum. tom. 1. lib. 1. c. 16. n. 44. quia sic sunt voluntaria in causa par. 3. tr. 6. ref. 32. † Huc etiam pertinet ignorantia, de qua sub eius nomine. Secundò, ratione dispensationis iustæ, de qua Verbo Dispensatio. Tertiò ex necessitate, sicut in qualicetum est furari, ut dictum est V. Pauper, & iniquum inuasorem occidere, ut dictum est V. Occidere inuasorem. Et huc pertinet metus, de quo V. Metus excusans à peccato. Quartò deniq; ex leuitate materiz, de qua Verbo Materialis. Probabilius vero est neminem ex defectu rationis peccare posse venialiter, qui non etiam possit mortaliter, par. 10. tr. 15. ref. 25.

Aut sciētia per dispensationem, Ne cessitatem, Et leuitate materia. Veniale, si mortale ex circumstantiis.

Aut cōsciētia erronea Non autem per numerum.

Nā voluntas committendi omnia venialia, per se nō est mortalis.

Peccatum mortale per

3 Veniale similiter ex genere, fieri potest per accidens mortale ratione circumstantiarum: vnde V. Lex num. 34. diximus, superiorem posse quandoque prohibere, aut præcipere sub mortali rem leuis alioqui momenti. Item ratione conscientiz erroneæ, de qua sub eius nomine. Nunquam vero ex numero venialium consurgit mortale: vnde, si per impossibile, quis omnia venialia peccata committeret, non excederet culpam leuem. Ex quo bene inferitur cum Granado in 1. 2. contr. 6. tract. 2. disp. 2. sect. 7. volentem vnico actu committere omnia venialia, peccare solum venialiter. Licet ratione periculi, quo se exponere vellet peccandi mortaliter, probabiliter doceat Sanchez ubi sup. c. 5. n. 4. peccare mortaliter, sicuti (ait Syluester V. Religio 1. q. 12.) peccaret mortaliter Religiosus, qui omnia regula statuta ad perfectionem pertinentia, & ad mortale non obligantia, transgredi vellet. Sed his rationibus respondet Granado par. 3. tr. 6. ref. 24.

† Peccatum mortale per se remittitur per Baptisimum, & Pœnitentiam,

quæ proinde sacramenta mortuorum dicuntur; per accidens vero aliquando etiam per Eucharistiam, & reliqua sacramenta. Veniale autem remittitur ex opere operato etiam per aquam benedictam. Vide V. Aqua benedicta.

5 Et hæc dicta sunt pro generali peccatorum mortalis & venialis distinctione, nam speciale iudicium pro casibus particularibus, inuenies passim in singulis materiis. Quomodo peccata sint confitenda, dictum est V. Confessionis materia, & modus, quæ nam circumstantiæ explicari debeant, quæ non diximus V. Circumstantia. Quibus autem adde, quod Syluius verbo oratio, docet, eum qui orando in peccatum concupiscentiæ, aut delectationis morosæ incidit, teneri confiteri non solum concupiscentiam & delectationem, sed præterea circumstantiam orationis, quam putat superaddere actui mortalem malitiam sacrilegij contra virtutem Religionis, quæ grauius offenditur ex hoc, quod dum quis Deum alloquitur, sermonem interrumpens, conuertat se ad creaturam, atque ab eo se auertat tanquam à fine ultimo, & fiat ei inimicus. Suarez etiam de Relig. 2. lib. 3. c. 4. n. 13. timendum id esse inquit; quia videtur grauis Dei irreuerentia. Sed ego teneo, talem circumstantiam orationis non superaddere malitiam mortalem concupiscentiæ, & c. nam minus est, orando consentire concupiscentiæ ex fragilitate, quàm orare cum proposito actuali peccandi mortaliter; sed in hoc casu non committitur peccatum mortale, ut docet Sanchez in opus. tom. 2. lib. 7. cap. 2. dub. 9. n. 3. & alij. Adde quod qui absque aliqua Intentione orat, gravem Deo irreuerentiam affert, & tamen hunc non est certum peccare mortaliter: ergo, & c. Vide Trulench in decal. to. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 10. nu. 6. parte 6. tract. 7. ref. 36.

7 De obligatione tegendi, corrigendi, & denunciandi peccata proximi. Vide V. Detractio. V. Correctio. & V. Denunciare.

se remittitur per Baptisimum, & Pœnitentiã Veniale etiam per aquam benedictam.

Peccato quomodo confitenda?

Et an explicandum sit an quis concupiscit orando, pfallendo, & c.

